

S podivem (17.5.2018)

Odkakživa mě zajímalo, jak je to s těmi neandrtálci. Jestli jsme příbuzní, nebo ne. Poslední výzkumy prý říkají, že nějaké společné geny máme. To bych řekla, že máme. Jestliže jsme se ve škole učili, že se šimpanzem máme společných 95 procent genů, tak s neandrtálci jich musíme mít ještě mnohem víc. Ovšem já tomu vlastně vůbec nerozumím. Geny jsou už na mě příliš složitá věda, takže jsem si je zjednodušila na hru „najdi na obrázku pět, deset, dvacet rozdílů“.

Ale ono to bude ještě mnohem složitější. Protože jestliže se my lidé lišíme od zvířat nějakým procentem genů, měli bychom mít jako lidstvo geny stoprocentně stejné. A přitom zjevně nemáme. Jsme černí, žlutí, bílí, blondatí, hnědovlasí, modro i černoocí. Malí, tlustí, tencí, velcí. Vztekli i klidšasové. Klasické padouch nebo hrdina, my jsme jedna rodina, zdá se, současně platí i neplatí.

A to jsme jenom u genů! Jenže my jsme navíc schopni vnímat všechno, co nás obklopuje, naprosto odlišně. Při stejném počasí je jednomu horko, druhému zima a třetí se cítí fajn. Dopravní nehodu popíše deset lidí deseti různými způsoby. Potkáme člověka na ulici a každý si na něm všimne něčeho jiného. A někdo ho ani nezaregistruje.

Každý z nás, vybavený jedinečnou genetickou výbavou, si vytváří svou vlastní realitu a dokonce je schopen ji změnit pouze tím, že začne upírat pozornost na něco jiného než dosud. Jako by si v divadle nasadil jinou masku a převtělil se tím do jiné postavy. Od této chvíle se děj začne odehrávat jinak.

Je až s podivem, že se tak různorodí lidé spolu většinou dokážou domluvit. A nejen to. Dokážeme, v různých dobách a v různých kulturách, najít společné principy a společné hodnoty. Například desatero, které se možná zdá být v některých bodech zastaralé a překonané, nebo nesrozumitelné, ale možná bychom nakonec dokázali ve všech příkázáních najít něco, s čím bychom se dokázali srozumět. Bohužel ale některé hodnoty neplatí univerzálně a co je v jedné kultuře žádoucí, to je v jiné zavrženíhodné.

Kdysi dávno mě zajímalo, jak bychom se domluvili s mimozemšťany, kdybychom se s nimi setkali. Teď mě čím dál víc zajímá, jak se domluvit s lidmi, jejichž kulturní tradice či historická zkušenost je odlišná od té naší, nebo jak se domluvit s lidmi, jejichž pohled na svět je úplně jiný, než můj.

Vždyť někdy je těžké domluvit se s tím nejbližším člověkem, se kterým se v zásadních principech shodujete odedávna.

Vždyť někdy je těžké domluvit se sama se sebou.

A přesto se nakonec nějak domluvíme. Je to zázrak. Nebo to prostě máme v genech.

Naštěstí.

{fshare}